

מה מריץ את זיוה

היא הלכה ברחוב עם מונטי, הפודל השחור שלה, והתנועה נעצרה. היא נכנסה למס' עדה, ומסביב החקהל המון. היא חיכה למעריצים ללא התרגשות או ענותנות. כאחת המקבלת את המגיע לה.

היא — זיוה רודן, לשעבר ספיר, לשעבר בלכמן, הייצוא הזוהר ביותר של מדינת היהודים, נערת-הזוהר מס' 1 של ישראל, המלכה הבלתי-מעוררת של המושבה העברית בהוליווד.

התגלמות חלומן העליון של אלפי קוראות שבועוני-הקולנוע ושבועוני-הנשים, גיבורת הרבבות הבלתי-ספורות של נערות בישראל, שעולמן הנפשי מרכב מסרטים אמריקאיים נוצצים, מועדוני-לילה, ריקודים ודגמי-מכוניות.

זיוה — אחת מני רבות. האחת שהצליחה. האחת בעלת המזל, אותו מזל אשר כל האחרות חולמות עליו. זיוה — חביבת המזל. הארימנס?

★ ★ ★

כאשר הופיעה בפעם הראשונה במערכת העולם הזה, לפני תשע שנים, היתה זיוה נערה יפה, פוטוגנית להפליא. צברית עם מיבטא אמריקאי, שחזרה זה עתה מארבע שנות שהיה אצל קרובים בארצות-הברית. היא היתה בת 18, והיא השמיעה את חלומן הרגיל של בנות ה-18: להיות רקדנית או שחקנית.

הכתב שראיין אותה, לצורך תמונת-השער הראשונה שלה, חיך לעצמו, לא מצא אף צורך להזכיר את החלום הבאנאלי בכתבתו בת 250 המילה. הוא הסתפק במסירת דעתה על הנערים האמריקאיים בהשאה לנערים בישראל. לעצמו אמר: עוד נערת-שער, אולי קצת יותר יפה, המששעת עצמה בחלומות של ריקוד ומישוק. היא תשב בכסית, תיוכר בסורי רכילות, אולי אף תופיע פעם או פעמיים על במה כלשהי. אחר-כך תתחתן ותיעלם — כמו כל האחרות.

★ ★ ★

היתה לו כל ההצדקה לחשוב כך. כי הארץ מלאה נערות נחמדות שראו יותר מדי סטייקיטש וקראו יותר מדי כתבות קיטש, נערות המצירות את עצמן בדמיון כשחקניות גדולות, כפרימהדונות וגולות, כזמריות כובשות-עולם. הן מסתובבות בחברות נערות נחמדות אחרות מאתו סוג, חושבות את עצמן לאמניות מדופלמות, לוקחות פה ושם שיעור — ואף מופיעות פה שם בלהקה כלשהי השובקת, כעבור זמן-מה, היים לכל חי.

הן מחכות ל"מזל". אבל למען המזל הן אינן מוכנות לוותר על מאומה. לא על "השם הטוב", לא על החלום המעשי לצוד בעל ולהתיישב בדירה בבית-משותף. הן לא מוכנות לעבוד 20 שעות ביממה, לא לסבול את לטיפו של במאי רודף-נשים, ולא להתכונן במשך שנים ארוכות לפני שיאיר להן ברק ההצלחה הראשון.

נערות-זוהר כוזבות אלה, משולות למדינאים הכוזבים, לסופרים הכוזבים ולאמנים הכוזבים, הממלאים את הארץ ומשליטים בכל אחירה של העמדת-פנים. לכולם תכונה משותפת אחת: אין הם מוכנים להקריב דבר. הם רוצים בהצלחה וגם בנוחיות; בחיי-משפחה נורמליים וגם בבסיס כלכלי איתן; בהצלחה מקצועית וגם במקומם בחברה הבורגנית; בהזמנות למסיבות-הקוקטייל של בעלי-השררה וגם בפרסים המתחלקים להולכים-בתלם. אכן, הצלחה אמיתית, בכל שטח של יצירה, נופלת רק בחלקם של אותם המעטים המסוגלים לבחור במטרה אחת ויחידה, לחתור לקראתה בלהט ובדבוקות, לוותר על כל השאר.

איש לא ידע זאת עדיין — אבל זיוה בלכמן, בת ה-18, שחזרה מארצות-הברית, היתה מסוגלת לכך. מאחורי החיוך החמוד של בת הטיפשעשרה הסתתרה החלטה נחושה כמתכת:

להצלחה, ויהי מה, בכל מחיר. ו"כל מחיר", במקרה זה, היה פירושו כל מחיר.

★ ★ ★

כיצד נולדה החלטה נחושה זו, החלטה כה נדירה בקרב הנוער הישראלי? כל ההסברים השגורים בפי הפסיכולוגים, אינם חלים על זיוה בלכמן. אנשים בעלי שאיפת-הצלחה בלתי-מרוסנת באים בדרך כלל מבתים מעורערים ומסוכסכים. נעורים קשים. הרגשת אי-בטחון או חוסר-אהבה טיפחו בהם תסביכי גחיתות ועליונות. תוקפנותם קשורה בדרך כלל, בשנאה להורים, או לאחד מהם.

רקע קלאסי זה חסר לחליטין אצל זיוה. קשה לתאר משפחה יותר מסודרת, יותר נורמלית, מאשר משפחת בלכמן. האם, בת אודיסה, נישאה ערב עלייתה ארצה, מפני שהוריה לא רצו לתת לה לנסוע לבדה. בעלה, רואה-חשבון — אף הוא אורה שקט ושלוו יכול לשמש כדוגמה אופיינית של בני העלייה השלישית מרוסיה.

בת בכורה יכולה להודעוץ כאשר מופיע בבית לפתע תינוק חדש, הגדול ממנה את האבת ההורים. בת צעירה יכולה ללקות בתסביך מתוך התחרות כאחים גדולים וחוקים ממנה. אולם זיוה אינה לא זו ולא זו. היא האמצעית מבין שלושה. אחיה מבוגר ממנה בשבע שנים, אחותה צעירה ממנה ב-11 שנה.

המשפחה גרה בדירה צרה במקצת, בת שני חדרים, בבית ישן שברחוב עמק-הזיתים בהדר-הכרמל, חיפה. יתכן כי תנאי-הבית היו דחוקים במקצת, אולם לא יותר מאשר בכל בית אחר בסביבה. לא היה בקששים אלה כדי להמריץ ילדה קטנה להתאמצות יתר. עד היום אין זיוה סוגדת לכסף — היא מבונות את הכל במהירות.

אם כן, מה הריץ את זיוה הקטנה? ההסבר שלה מצלצל יותר כתיאור התוצאה מאשר כתיאור הסיבות. "תמיד הייתי ילדת-זוהר קטנה. כשהייתי ילדה, אמא הלבשה אותי בבגדי שירלייטמפל. תמיד היה בבגדים שלי קצת יותר עמילן מאשר בבגדי שאר הילדות. תמיד הייתי קצת יותר מתוקה.

"בכל מקום אמרו: 'תראו איזה מותק! אמרתי לעצמי: בטח שאני מותק. אבל יש לי עוד משהו! אני רוצה שיעריכו את המשחה הזו!'"

"תמיד הייתי באור הזרקור. אהבתי להיות באור הזרקור. אבל לא רציתי שזה יהיה רק בגלל ההיצוניות."

★ ★ ★

היה הרבר שמשך אל זיוה את השומת-לב הסביבה עוד מגיל רך? מדוע היתה תמיד מלכת כל חברה, מנהיגת כל חבורה, מרכז כל אירוע, מוקד כל התעניינות?

בנמל-התעופה לוד, שוב נמצאת זיוה ליד הוריה — אלא ששערותיהם הלי בניג למשפחה נוספה אחות — נינה — שגם נולדה כשזולמה התמונה שמימין.

המשפחה, 1942 זיוה בלכמן, בת ה-9, בתצלום אופייני, עם אביה, אמה ואחיה. כבר אז ניכר החיוך הזוהר, הנראה גם בתמונה שבדאש העמוד, הלוקחה מתוך אחד הסרטים האחרונים שלה בהוליווד, בו-מלאה תפקיד נערת-זולג.